

L'antídot contra la violència és la paraula

Dc, 30/10/2019 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

Aquests dies Catalunya viu trasbalsada per una sentència que no ha deixat indiferent ningú. Les reaccions han arribat sobretot, i de forma multitudinària, per la via de la protesta social pacífica, però també hi ha hagut una violència desfermada, sobretot a càrrec de grups de persones joves, que l'han presa com a bandera. Des de fa dos anys, a foc lent, s'ha anat coent una creixent tensió social i política que ha desembocat en la complexa i difícil situació on ara ens trobem. Tot plegat ha posat en evidència que la via judicial està esgotada i que queda, com a únic recurs, la via política: una taula de diàleg entre els governs català i espanyol. Allò que ja se sabia des de bon començament, ha quedat confirmat. No hi ha alternativa a la negociació. Cal que torni la paraula.

La violència afecta tothom, sacseja el conjunt del cos social, ens vulnera a tots i a totes. Ningú no queda immune davant la violència que veu, fa o rep. Per això, no hi ha dos tipus de violències, la inadmissible i la que es pot justificar com si fos inevitable. No hi ha una violència dels «dolents» i una violència dels «bons». La violència sempre és un mal objectiu i, per tant, en cap cas admet una justificació. Si se la justifica o se la tolera, es dona entrada a la hidra de set caps, un càncer que tendeix a estendre's i a ocupar nous espais. Dir, per exemple, que la violència és una «forma d'expressió» equival a posar-la al mateix nivell de la paraula. I precisament la violència és el contrari de la paraula. Una societat es clivella quan se li inoculen sentiments de ressentiment, de rancor i d'odi, la qual cosa porta a conductes i paraules violentes.

Si això arriba, l'esperit crític de la persona en relació als propis comportaments es dilueix. Les idees, socials, polítiques i econòmiques dominen talment el pensament i el desig, que passen a ser un absolut que s'imposa de manera acrítica. Es fon de mica en mica la reflexió sobre els propis actes, i desapareix la valoració moral dels comportaments que un té. Es produeix un buidat ètic: tot s'hi val per a aconseguir les finalitats desitjades. En aquest marc la violència es converteix en una «solució», que alguns consideren l'única possible. Llavors no queda espai per a una de les virtuts morals més necessàries: el domini d'un mateix. Quan els ulls queden encegats, només es veu allò que es vol veure.

A més de la violència interior i exterior, hi ha la violència verbal o gestual, que és la precursora de l'acció violenta. Allò que es diu crea realitat, no és una simple convenció lingüística. Per això l'insult no és mai intranscendent, el menyspreu o l'escarni, la prepotència o la humiliació aleatòria de l'altre són com punyals que es claven. La desqualificació de l'altre conté una alta dosi de violència -a la qual pots acabar acostumant-hi, sense ser conscient de la seva gravetat. En conseqüència, els responsables polítics i els mitjans de comunicació tenen una responsabilitat afegida, ja que són fonts d'informació dels ciutadans i contribueixen a crear opinió. Si, des de les tribunes públiques s'atia l'enfrontament entre persones, si es criminalitzen pobles o grups socials, llavors es contribueix a destruir el projecte de viure junts.

Ras i curt, la resposta a la violència passa per la paraula, una paraula veraç, no contaminada, capaç de construir i no de destruir, de plantar i no d'arrencar, d'apropar i no d'allunyar. La paraula és l'antídot, l'únic, capaç de vèncer la

violència.

Armand Puig i Tàrrach,

rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià